

Hrozí rodičům nějaký postih, pokud dítě očkovat/přeočkovat nedají?

Lékař podle § 46 zákona č. 258/2000 Sb. neprovede očkování při zjištění imunity vůči infekci nebo při trvalé kontraindikaci. Rodiče však oprávněně odmítat zákonem stanovené pravidelné očkování nemají. Ošetřující lékař musí dostat od rodičů, kteří nechtějí své dítě očkovat, písemné prohlášení, tzv. revers. V něm se uvede, že rodiče po poučení o zdravotním stavu dítěte, významu, výhodám, reakcím i následkům pravidelného očkování nadále odmítají se mu podrobit. Pokud rodiče odmítnout toto prohlášení podepsat, je vhodné o tom provést zmínku do zdravotní dokumentace. Lékař se pak může obrátit na místně příslušný orgán sociálně-právní ochrany dítěte s tím, že rodiče neplní své povinnosti v péči o zdraví svého dítěte. Lékař se může obrátit i na svého spádového hygienika, kterému přísluší zdravotní dozor nad očkováním. Lékař může také upozornit rodiče, že odmítáním očkování svého dítěte se vystavují možnému zahájení přestupkového řízení, protože svým jednáním naplňují skutkovou podstatu přestupku podle § 29 odst. 1 písm. a) a f) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění, s možnou sankcí pokuty do výše 10 000 Kč. Rodiče, kteří odmítají očkování a musí podstoupit například přestupkové řízení, jsou často na pediatra rozezleni, že informaci předal státním orgánům a že jsou v rámci přestupkového řízení vystaveni této vysoké pokutě. Vůbec si neuvědomují, že za neprovedené očkování může být zdravotnické zařízení, a tedy i privátní praxe pediatra, postiženo podle § 45, 85 a 92 zák. č. 258/2000 Sb., kdy za nesplnění povinného očkování může orgán ochrany veřejného zdraví uložit pokutu až dva miliony korun. V případě, že dojde k poškození zdraví dítěte nebo ke vzniku epidemie, může být pokuta ještě vyšší. Lékař, který neprovede očkování, může být postihován daleko přísněji než rodič, který odmítne očkování. Neprovedené očkování u dítěte má kromě právních aspektů i významný aspekt lidský. Nenechají-li rodiče dítě očkovat a to onemocní či nemoc zanechá trvalé následky, nemohou pak nic vymáhat. Ale určitě si z celé situace ponесou trvalé psychické trauma.

Kdy by se nemělo očkovat? Jaké jsou kontraindikace očkování?

Očkování dětí i dospělých se má provádět přísně individuálně. Každý člověk, který přijde na očkování, má své zdravotní problémy. Lékař jej musí vyslechnout, u dítěte jeho rodiče, sepsat, jaká onemocnění a problémy se vyskytovaly v rodině, zjistit případné kontraindikace, vyšetřit ho a teprve poté podat očkovací látku, která je vhodná i k jeho věku. Vždy je potřeba zjistit, zda existují nějaké závažné zdravotní problémy, při kterých by nebylo možné vakcínu podat. Kontraindikace neboli zdravotní důvody, pro které není možné očkovací látku podat, mohou být trvalé nebo dočasné. Za trvalé kontraindikace se považují takové, při kterých se daná očkovací látka nemůže člověku nikdy podat. Dočasné kontraindikace značí naopak situace, kdy po určité době zdravotní důvody, které brání očkování, pominou (např. akutní horečnaté onemocnění). Základním dokumentem pro rozhodnutí lékaře o platnosti kontraindikace je příbalový leták očkovací látky nebo takzvaný souhrn údajů o přípravku. Ten je volně přístupný na webových stránkách Státního ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL). Pro každou očkovací látku mohou existovat specifické kontraindikace. Pro všechny však platí tři následující:

- závažná reakce s poškozením celkového stavu po předchozím podání očkovací látky;
- anafylaktická reakce na účinnou složku očkovací látky (antigen) nebo na některé další složky;
- akutní onemocnění se středně těžkým nebo těžkým průběhem bez ohledu na přítomnost horečky.

Očkování se až na výjimky také neprovádí u lidí, kteří jsou podezřelí z nákazy, proti které mají být očkováni. Dále se neočkují lidé oslabení a ve stadiu časného zotavování z nějaké nemoci. Neočkují se nemocní s aktivní tuberkulózou, lidé s ověřenou poruchou imunitního systému, s nádorovým onemocněním krve a krvotvorných orgánů, pokud užívají léky potlačující imunitu, a těhotné ženy.

Lehké nachlazení či infekce dýchacích cest s teplotou do 37,5 °C není většinou bráno jako překážka. Obecně platí, že o situacích, kdy se očkovací látka nepodá, rozhoduje lékař. Ten musí mít na paměti jak zdravotní stav dítěte, tak i termíny jednotlivých očkování. Musí vždy přísně vážit to, co je pro konkrétní dítě výhodnější.